

РЕШЕНИЕ

№ 362

гр. Пловдив, 31.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на четвърти октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
К.а Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разглежда докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20235001000524 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 119 от 30.03.2023 година, постановено по т. дело № 263/2021 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, в което с решение № 331/04.08.2023 година е допусната поправка на очевидна фактическа грешка, е осъдено З. „О.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, да заплати на К. М. Е., ЕГН *****, от гр. С., ул. „Й.“ № 13, вх. „В“, ет. 1, ап. 4, сумата от 5600 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди - претърпени болки и страдания от следните травматични увреждания: мозъчно сътресение без открита вътречерепна травма, черепно мозъчна и лицева травма с фрактура на зигоматична кост и предна стена на ляв максиларен синус, получени при ПТП, станало на 09.08.2017 година, причинено от Д.С.М. при управление на лек автомобил марка „М.“, модел „П.“, рег. № **, застрахован в ответното дружество по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите“, както и сумата от 23,10 лева - обезщетение за имуществени вреди,

представляващи разходи за заплатени потребителски такси за болнично лечение, като обезщетенията са присъдени ведно със законната лихва от 21.07.2020 година до окончателното им изплащане.

Със същото решение са отхвърлени предявените иски за обезщетения за неимуществени вреди за разликата над 5600 лева до 45 000 лева и за обезщетение за имуществени вреди за разликата над 23,10 лева до 149 лева, ведно със законната лихва от 21.07.2020 година до окончателното им изплащане.

Осъдено е З. „О.“ АД да заплати на К. М. Е. сумата от 353,95 лева разноски за първоинстанционното производство съразмерно с уважената част от исковите.

Осъдено е З. „О.“ АД да заплати на адвокат Р. И. М. от Адвокатска колегия - С., с адрес на дейност - гр. С., ул. „Ц.“ № 1, ет. 4, сумата от 709.09 лв. адвокатско възнаграждение с включен данък върху добавената стойност за оказана безплатна правна помощ и съдействие на ищеца К. М. Е. по т. д. № 263 по описа на Окръжен съд – Пловдив.

Осъден е К. М. Е. да заплати на З. „О.“ АД сумата от 3287.50 лв. разноски за първоинстанционното производство съразмерно с отхвърлената част от исковите.

Така постановеното решение е обжалвано с въззивна жалба от ищеца в първоинстанционното производство К. М. Е., чрез адвокат Р. М., в частта, с която са отхвърлени предявените от него иски за неимуществени вреди за разликата над 5600 лева до 45 000 лева и за имуществени вреди за разликата над 23,10 лева до 149 лева, ведно със законната лихва от 21.07.2020 година до окончателното им изплащане. Оплакванията са за неправилност, незаконосъобразност и необоснованост на решението в обжалваната част. Поддържа се, че при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди първоинстанционният съд е приложил неправилно принципа за справедливост по чл. 52 от ЗЗД, като не е отчетел всички релевантни обстоятелства и реалния интензитет на претърпените болки и страдания. Не били взети предвид в необходимата степен последствията от произшествието, по-конкретно лицевата асиметрия, свързана с хлътване на костната структура, изграждаща зоната на скулата в ляво и понижената чувствителност на тъканите, интервирани от подочичния нерв в ляво. Не били

съобразени достатъчно и установените по делото проявление на полученото мозъчно сътресение без открита вътречерепна травма, начинът по който се е чувствал и реагирал ищецът, промяната на навиците и характера му, необходимостта от чужда помощ. Необоснован бил изводът на съда, че счупването на коронките на 11,21 и 22-ри зъб на ищеца не е в причинно-следствена връзка с процесното ПТП. Според жалбоподателя в тежест на ответника, оспорващ настъпването на тези увреждания, било да установи, че те са настъпили при друго събитие, различно от процесното ПТП. Оспорен е изводът на първоинстанционния съд, че исковата претенция не е доказана в претендирувания размер, тъй като зарастването на зигоматичната кост с хлътване и сетивните нарушения се дължали единствено на непредприетото оперативно лечение от страна на ищеца. Твърди се, че счупването на костта е причинено при ПТП, което е правопораждащият факт. Непровеждането на оперативно лечение се дължало на социално-икономически причини и на липсата на средства за заплащане на допълнителни разходи за такава операция. По тези съображения жалбоподателят твърди, че съдът е приложил неправилно материалния закон, неспазвайки принципа за справедливост по чл. 52 от ЗЗД.

Втората група доводи във въззивната жалба са свързани с липсата на съпричиняване от страна на пострадалия, респ. с незаконосъобразност на решението в частта, с която определените обезщетения за имуществени и неимуществени вреди са намалени на основание чл. 51, ал. 2 от ЗЗД. Поддържа се, че въз основа на събраните по делото доказателства не може да се направи извод за принос на пострадалия за настъпване на вредоносния резултат. Не било доказано по несъмнен начин, че в случая, с оглед конкретния механизъм на настъпване на ПТП, предпазният колан би могъл да предотврати настъпването на травматичните увреждания. Сочи се също, че предвид механизма на настъпване на ПТП, определеният от съда процент съпричиняване от страна на пострадалия е прекомерно завишен и несъответен. По отношение на неприсъденото от първоинстанционния съд обезщетение за имуществени вреди, представляващи такса за компютърно томографско изследване от 16.10.2020 година е посочено, че то е направено за проследяване състоянието на ищеца заради поставената след ПТП диагноза мозъчно сътресение без открита вътречерепна травма.

По тези съображения се иска отмяна на първоинстанционното решение

в отхвърлителните му части и постановяване на ново по същество, с което на жалбоподателя да се присъди допълнително обезщетение за неимуществени вреди от 39400 лева, както и допълнително обезщетение за имуществени вреди от 125,90 лева, ведно със законната лихва от 21.07.2020 година до окончателното им изплащане, ведно със законните последици от това, включително присъждане на адвокатско възнаграждение с ДДС на основание чл. 38, ал. 2 във връзка с чл. 38, ал.1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

Срещу въззивната жалба е подаден писмен отговор от З. „О.“ АД с изразено становище за нейната неоснователност. Оспорени са изложените в жалбата доводи за незаконосъобразност на първоинстанционното решение, като се поддържа, че то е правилно и обосновано, постановено въз основа на точна и цялостна преценка на събраните доказателства. Искането е за потвърждаване на решението в обжалваните части и за присъждане на разноски.

Страните не са направили доказателствени искания пред въззивната инстанция.

Съдът, съобразявайки доводите на страните и събраните по делото доказателства, приема следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима, подадена е от лице, имащо правен интерес да обжалва, а именно от ищеца срещу първоинстанционното решение в отхвърлителната му част, като при подаването ѝ е спазен срокът по чл. 259 от ГПК.

Въззивната инстанция, с оглед правомощията си по чл. 269 от ГПК намира, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо в обжалваната част.

С представените по делото доказателства се установява, че ищецът К. М. Е. е сезирал ответното дружество с претенция вх. № *** от 21.07.2020 година за заплащане на обезщетение за претърпените от него неимуществени и имуществени вреди вследствие на ПТП, станало на 09.08.2017 година в Н.п. „Ц.“, близо до хижа „Ч.“, град Т., причинено от Д.С.М. при управлението на лек автомобил „М. П.“ с рег. № **, за който към момента на произшествието е имало сключена валидна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при дружеството-ответник.

При застрахователя е образувана щета № ***. Видно от писмо с изх. № 99-5905/17.08.2020 година, застрахователят е уведомил ищеца, че му предлага сключване на споразумение за обезщетение от 5000 лева общо за причинените му при ПТП имуществени и неимуществени вреди.

Безспорно е между страните, че до сключване на споразумение между страните и реално заплащане на обезщетение от застрахователя не се е стигнало.

При тези данни следва да бъде направен извод, че искът пред съда е допустим съгласно разпоредбата на чл. 498, ал. 3 от КЗ.

По отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивната инстанция дължи произнасяне по посоченото във въззивната жалба, освен когато става дума за приложение на императивна правна норма или когато съдът следи служебно за интересите на някоя от страните по делото или ненавършили пълнолетие деца. / т. 1 от ТР № 1/2013 година на ОСГТК на ВКС/. С оглед на тези свои правомощия съдът ще се произнесе по въведените с въззивната жалба оплаквания, посочени по-горе. Те са свързани на първо място с вида на уврежданията, претърпени от ищеца, които са в пряка причинна връзка с процесното ПТП, причинените от тях болки и страдания по продължителност и интензитет, респ. със справедливия размер на обезщетението за неимуществени вреди. Спорен между страните е и въпросът дали сумата от 120 лева, заплатена от ищеца на 16.10.2020 година за извършване на компютърна томография на главата е в пряка причинна връзка с нанесените му увреждания при ПТП и дали следва да бъде включена в дължимото обезщетение за имуществени вреди или не. Последната група оплаквания се отнасят до съпричиняването от страна на пострадалия, респ. до наличието или липсата на основание за намаляване на обезщетението съгласно чл. 51, ал. 2 от ЗЗД и евентуалния процент за това.

Неимуществените вреди, описани в обстоятелствената част на исковата молба, които ищецът К. М. Е. твърди, че е претърпял и продължава на търпи в резултат на ПТП от 09.08.2017 година, са следните: мозъчно сътресение без открита вътречерепна травма; черепно-мозъчна и лицева травма с фрактура на зигоматична кост и предна стена на ляв максиларен синус; счупване на коронките на зъби 11, 12 и 22 /фрактура парциалис кроне дентос/. Нараняванията в областта на лицето, челюстта и

зъбите затруднили значително нормалното хранене на ищеца и всички физически активности, той приемал само течности, не можел да дъвче, както и да говори нормално, изпитвал дискомфорт и силна болка в областта на травмите, изморявал се бързо, походката му била нестабилна, имал гадене и замайване при по-продължително вървене и натоварване, не можел да спи спокойно от силните болки в лицето, главата и челюстта, не можел нормално да движи главата си и да се обръща. Към момента на подаване на исковата молба той все още не бил напълно възстановен. Част от страданията му продължавали, все още сънувал кошмари, мозъчното сътресение и съпровождащите го главоболие, гадене, замайване все още не били отминали и се проявявали периодично при по-голямо натоварване. В исковата молба е посочено, че счупването на лицевите кости, съпроводено с лицевата асиметрия, хематомите, подутините и синините загрозили значително външния вид на ищеца, който бил млад човек, като белезите щели да останат завинаги и това предизвиквало у него несигурност, срам и неувереност. Поради изживения силен стрес при ПТП и в процеса на възстановяването му ищецът станал напрегнат, тревожен и раздразнителен, изпитвал страх от автомобили.

Това са обстоятелствата, на които ищецът е основал претенцията си за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 45 000 лева, ведно със законната лихва от датата на сезиране на застрахователя – 21.07.2020 година.

Към исковата молба ищецът е приложил писмени доказателства, свързани с причинените му травми и проведеното лечение, сред които са история на заболяването № 3662/2017г. и епикриза от Неврологичното отделение на МБАЛ – Т.. От тези доказателства, се установява, че след ПТП ищецът е бил на болнично лечение през периода от 09.08.2017 година до 14.08.2017 година , като диагнозата е мозъчно сътресение, без открита вътречерепна травма и черепно-мозъчна травма с фрактура на зигоматичната кост и предна стена на ляв максиларен синус. През този период по отношение на ищеца са извършвани неинвазивни диагностични и терапевтични процедури, наблюдаван е и е приемал лекарства – обезболяващи, кръвоспиращи, антибиотици, срещу гадене и повръщане, срещу мозъчен оток. При изписването му е дадена препоръка да продължи лечението в дома си с прием на лекарство Флексид /антибиотик/ и да се консултира с лицево-челюстен хирург.

Приетата по делото и неоспорена от страните съдебно-медицинска експертиза, изготвена от д-р В.Х. – лицево-челюстен хирург, е относима към едно от уврежданията, получени от ищеца при ПТП и вписани в епикризата от болничното лечение, а именно към фрактура на зигоматичната кост и предна стена на ляв максиларен синус. Тези увреждания според вещото лице са причинили болки и страдания, които са затруднили временно функциите на средния лицев етаж на лявата лицева половина, като са свързани и с невъзможност за изпълнение на трудовите задължения за определен период. По отношение на болките вещото лице е установило, че ищецът е приемал болкоуспокояващи медикаменти, докато е бил на болнично лечение, като няма данни да е продължил приема им след това. Травмата в лицево-челюстната област се е изразила в оток и кръвонасядания за около 10 дни, затруднение във функциите на меките тъкани в тази зона за 10-14 дни, затруднения в движението на долен клепач и на сълзоотичането за 48-72 часа, кръвоизлив в максиларния синус вляво поради прекъсване на целостта на лигавицата в него, затрудняващ едностранното носно дишане, който се е резобирал в рамките на 14 дни. С травмата на зигоматичната кост, изразяваща се в прекъсване на целостта на лицевия скелет, са свързани установените от вещото лице естетични и сетивни последици. При прегледа е установена лицева асиметрия, дължаща се на хлътване на костната структура, изграждаща зоната на скулата вляво и нарушаване на сетивността на подочен нерв вляво, конкретно в зоната на крилото на носа, долен ляв клепач, част от горна устна вляво. Тези последици, видно от заключението, се дължат на описаната и нелекувана травма на зигоматичната кост вляво. Според вещото лице е била необходима операция за възстановяване на нараняването в лицевата област в необходимите срокове, като неизвършването на такава е допринесло за регистрираните късни оплаквания при ищеца. Посочено е, че периодът на пълно зарастване на фрактури на челюстните и лицеви кости е между 20-25 дни за създаване на костна структурна и до 60 дни за узряване на новообразуваната се кост, особено в случаи на разместване. Патологични изменения по други органи и системи не са установени при прегледа на ищеца, той движи и отваря в достатъчна степен долната си челюст, няма затруднения от функционално естество при прием на храни и течности.

Със събраните по делото доказателства, по-конкретно с протокол от

компютър-томографско изследване на лицев скелет от 25.09.2017 година в УМБАЛСМ „Н.“ ЕАД, са установени при ищеца фрактури с давност на лява зигоматична кост и ляв максиларен синус. Медицинското направление от същата дата е от лицево-челюстен хирург. Тези доказателства установяват, че ищецът е посетил лицево-челюстен хирург около месец и половина след ПТП. Липсват данни за причината, поради която не е извършена операция. При изслушването си в съдебно заседание вещото лице д-р Х. е заявило, че ищецът е споделил, че се притеснявал и страхувал.

Въз основа на събраните по делото доказателства не може да се приеме, че при ПТП наред с лицевото нараняване ищецът е получил и счупване на коронките на двата централни резеца на горна челюст и един страничен ляв резец на горна челюст. От доказателствата по делото е видно, че такова увреждане е установено за първи път на дата 25.09.2017 година от лицево-челюстния хирург, посетен от ищеца във връзка с описаните по-горе наранявания на лявата зигоматична кост. В медицинското направление като придружаващо заболяване е посочено счупване на коронките на зъби 11,12 и 22 / фрактура парциалис короне дентос/. Липсват обаче доказателства, въз основа на които да се приеме, че това състояние на зъбите на ищеца е причинено при ПТП и е в причинно-следствена връзка с него. Съдът не споделя доводите във въззивната жалба, че в тежест на ответника е да установи настъпването на тези увреждания при други обстоятелства, различни от процесното ПТП. Тежестта за установяване на конкретните увреждания, които са в причинно-следствена връзка с ПТП, е за ищеца. В случая той не ги е установил по делото. Единственото, което е установено както с обсъденото по-горе медицинско направление, така и при извършения от назначеното по делото вещо лице преглед, е наличието на счупени коронки на резците на ищеца, но няма данни в кой момент и при какви обстоятелства са счупени те. Вещото лице д-р Х. не изключва възможността счупването на зъбите да е причинено при ПТП. Това обаче не е достатъчно, за да се приеме, че по делото при условията на пълно и главно доказване е установено настъпването на това увреждане при ПТП и в причинно-следствена връзка с него, доколкото става дума за вероятност, а не за конкретни факти. Допълнителен аргумент в тази насока е липсата на отразяване на такова увреждане в медицинската документация, съставена по време на болничния престой на ищеца, както и в подадената молба до

застрахователя. В нея не са посочени счупените зъби като увреждания, за които ищецът претендира обезщетение за неимуществени вреди.

С медицинската документация от болничния престой на ищеца е установено и причиняването на мозъчно сътресение, без открита вътречерепна травма, както и черепномозъчна травма наред с лицевата травма, обсъдена по-горе. Конкретните проявления на тези травми, описани в епикризата, въз основа на снетата анамнеза от пострадалия и оплакванията му, са загуба на съзнание за неопределено време, периоди на неадекватни действия, главоболие, замаяност, болки в шийната част на гръбнака, гадене без повръщане. Във връзка с тези увреждания по време на болничния престой ищецът е приемал медикаменти, включително обезболяващи, срещу повръщане и срещу мозъчен оток, видно от епикризата и данните в приетата съдебно-медицинска експертиза.

По делото са събрани и гласни доказателства, установяващи начина, по който се е чувствал ищецът. От показанията на разпитания в съдебно заседание на 15.03.2022 година свидетел Е.Б. се установява, че след ПТП ищецът е успял да се придвижи пеша на около два-три километра до хижа „Ч.“, където свидетелят работел. От главата на ищеца течала кръв. След като съобщил за станалото, ищецът припаднал. Свидетелят го свестил, двамата се качили в колата, ищецът успял да му покаже мястото на катастрофата, след което започнал да гледа неадекватно, отново припаднал и бил откаран в болницата.

Свидетелите И.Д. Г. и Г.Г.К. – съсед и баща на ищеца, разпитани в съдебно заседание на 25.01.2022 година установяват, че след изписването от болница и прибирането у дома ищецът не бил добре, не бил много адекватен, понякога имал леки припадъци, почти не говорел, не можел да дъвче, имал силни болки и го хранели с течна храна. И двамата свидетели твърдят, че ищецът се променил след катастрофата, станал нервен и избухлив, дразнил се за дребни неща, страхувал се да се вози в кола, понякога говорил несвързани неща. Преди ПТП ищецът не бил такъв.

От приетата по делото съдебно-психологична експертиза се установява, че случилото се на 09.08.2017 година не е дало трайни отражения върху психиката на ищеца. По време на лечението и периода на възстановяване той бил в психично състояние, което не излизало извън

рамките на нормалното. При него не е установена тежка житейска дезадаптация нито в социален, нито в семеен, нито в емоционален и поведенчески план, нито в трудовата му реализация като последица от случилото се.

Заключението на вещото лице-психолог не опровергава обсъдените по-горе показания на свидетелите на ищеца. Те имат преки впечатления за реакциите и поведението на ищеца преди и след катастрофата и установяват промяна в тях. Вещото лице не установява тежки патологични последици на случилото се за психиката на ищеца, изхождайки от липсата на данни за посещения при психолог или психиатър, както е обяснило в съдебно заседание, което не изключва установеното от свидетелите.

При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът съобразява обсъдените по-горе физически увреждания, които са в пряка причинна връзка с ПТП, вида и продължителността на болките и страданията, отражението им върху начина на живот на ищеца и върху поведението му. Въз основа на конкретно установените по делото обстоятелства съдът намира, че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди е 30 000 лева. Този размер е съобразен със сравнително кратките периоди от време, посочени от вещото лице, през които са отшумели описаните физически наранявания и през които се е наложило ищецът да търпи промени в начина си на живот и в трудовата реализация, а именно да лежи вкъщи и да приема течна храна. По делото не се установи през този период ищецът да не е бил в състояние да се обслужва сам и да се е нуждаел от непосредствени грижи от друг човек за задоволяване на ежедневните си потребности. Такова е и заключението на вещото лице д-р Х. при отговора на въпрос № 7. Болките, които ищецът е изпитвал, са били интензивни в първите дни след ПТП, като след това са отшумели и към момента се проявяват понякога при натоварване. Случилото се не се е отразило по патологичен начин върху психиката на ищеца и не е довело до значителни промени в социалното му функциониране. Твърденията за счупени при ПТП зъби не са установени и съдът не ги взема предвид при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди. От друга страна е установено, че има промяна в поведението на ищеца – той е по-нервен и раздразнителен, понякога говори несвързано, страхува се да пътува с автомобили. Освен това както към момента, така и за в бъдеще при ищеца ще

се наблюдават естетичните и сетивни последици в лицево-челюстната област вляво, което с оглед на обстоятелството, че е млад човек/ към момента на ПТП е бил на 21 години, а към настоящия момент – на двадесет и седем/ безспорно създава сериозен дискомфорт и неудобства. Съдът обаче отчита обстоятелството, че това състояние на ищеца се дължи в равна степен на ПТП, при което е пострадал и на собственото му поведение, изразяващо се в несвоевременно посещение при лицево-челюстен хирург, въпреки предписанията за това в епикризата от болничното лечение и неизвършването на необходимата оперативна интервенция. Това са съображенията, въз основа на които съдът определя размера на обезщетението за неимуществени вреди на 30 000 лева по справедливост съгласно чл. 52 от ЗЗД, при преценка на конкретните обективно съществуващи обстоятелства, каквато е задължителната съдебна практика – раздел II от Постановление № 4 от 23.12.1968 година на Пленума на ВС.

Освен с обсъдените по-горе обстоятелства, свързани с характера, силата, интензитета и продължителността на търпените от ищеца болки и страдания, размерът на обезщетението от 30 000 лева е съобразен и с конкретните икономически условия в страната и общественото разбиране за справедливост, ориентир за което са нормативно определените лимити по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. До 01.01.2010 година нормативно определените минимални размери на лимитите са нараствали непрекъснато и почти ежегодно, като от 25 000 лева за всяко събитие са достигнали до 700 000 лева за всяко събитие при едно пострадало лице и до 1 000 000 лева – при две или повече лица. След тази дата са определени значително по –високи размери. § 27 от ПЗР на Кодекса за застраховането / отм./ предвижда лимит за едно събитие на имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт от 1 000 000 лева при едно пострадало лице и от 5 000 000 лева при две или повече пострадали лица. Съгласно чл. 266 от КЗ / отм., в сила от 11.06.2012 година/, задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите се сключва за следните минимални застрахователни суми: за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт - 2 000 000 лв. за всяко събитие при едно пострадало лице и 10 000 000 лв. за всяко събитие при две или повече пострадали лица. Сега действащият Кодекс за застраховането, влязъл в сила на 01.01.2016 година, приложим към

настоящия случай, в чл. 492 предвижда лимит за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт – 10 000 000 лв. за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица. Лимитите, макар и само индиция, а не абсолютен критерий за икономическите условия в страната и обществено разбиране за справедливост, имат значение и следва да бъдат взети предвид при определяне на размерите на обезщетението за неимуществени вреди, което становище се застъпва и в съдебната практика.

По иска за присъждане на обезщетение за имуществени вреди съдът намира, че същият е безспорно установен за сумата от 29 лева, представляваща заплатена такса за болничен престой, за която са представени необходимите документи към исковата молба – фактура от 14.08.2017 година, издадена от „МБАЛ – Т.“ ЕООД. Заплащането на сумата от 120 лева от ищеца също е установено с представените писмени доказателства. Става дума за извършена на 16.10.2020 година компютърна томография на глава, за която е заплатена сумата от 120 лева с представената по делото фактура № 2887/16.10.2020 година, ведно с касов бон. При липсата на изложени по делото обстоятелства и доказателства за установяване на причината, наложила провеждането на това изследване повече от три години след ПТП и за използване на резултатите от него, не може да се направи извод, че става дума за разходи, които да са свързани пряко с уврежданията, причинени на ищеца при ПТП и наложили се във връзка с тяхното лечение. По тези съображения настоящият съдебен състав намира, че със събраните по делото доказателства са установени имуществени вреди в размер само на 29 лева, които са в причинна връзка с уврежданията на ищеца при процесното ПТП. В останалата част – за разликата над 29 лева до 149 лева искът за обезщетение за имуществени вреди е недоказан, респ. неоснователен.

Обезщетенията за имуществени и неимуществени вреди се дължат от застрахователя ведно със законната лихва от датата на сезирането му с претенция за заплащане на обезщетение – 21.07.2020 година съгласно разпоредбата на чл. 429, ал. 3 от КЗ.

Другият спорен въпрос между страните касае наличието на съпричиняване от страна на пострадалия поради непоставен обезопасителен колан в момента на ПТП и размера на това съпричиняване.

Със събраните по делото доказателства, по-конкретно с протокола за

оглед на местопроизшествието и с приетата и неоспорена от страните съдебна автотехническа експертиза, е установен следният механизъм на настъпване на ПТП на 09.08.2017 година, при което е пострадал ищецът:

Ищецът се е возил като пътник на предна лява седалка в лек автомобил М. П. с рег. № **, оборудван с десен волан, управляван от Д.М.. При изкачване по стръмен планински терен – планински склон, без пътна настилка, покрит с растителност, автомобилът се е преобрънал по таван и се е установил облегнат на издадена скала и скат. Вещото лице е посочило, че след загубата на устойчивост на автомобила, той се е преобрънал и първоначално е контактувал със земната повърхност с лявата си предна страна. След преобръщането си на таван е последвал поне още един удар в тавана на автомобила в земната настилка, който е настъпил отзад напред и от дясно наляво в зоната на втори ред седалки и е достигнал над дясната седалка на водача, като има силна увреда по тавана и в предната лява част - пред пътника на предната лява седалка.

В заключението е посочено, че причина за настъпилото ПТП е поведението на водача на лекия автомобил, който не го е управлявал по безопасен начин, като е избрал траектория и скорост на движение над критичните за преобръщане, без да се съобрази със статичната устойчивост на автомобила и/ или с радиуса на завоя.

От заключението на вещото лице е видно, че при описаното преобръщане на автомобила, върху пътник без колан могат да се очакват множество удари по тялото, крайници и главата, като е възможно и изпадането му от автомобила през отворено пространство на салона, най-често врата или счупено стъкло. При пътник с правилно поставен предпазен колан тялото ще се задържи към седалката, но долните и горните му крайници и главата при движение, описващо траекторията на махало, под въздействието на инерционната реактивна сила ще се отправят към точките на ударите и е напълно възможно да се ударят в интериора на автомобилния салон. Възможно е също аксиално / надлъжно/ натоварване на тялото при падането на автомобила на колела.

При изслушването си в съдебно заседание на 20.09.20222 година вещото лице инженер С. е посочило, че процесният автомобил е бил фабрично оборудван с предпазни колани, но няма данни за състоянието им в

момента на ПТП. Вещото лице, изхождайки от липсата на сериозни травми по ръцете и краката на ищеца от една страна, а от друга от установеното преобръщане на автомобила през таван поне два пъти, без да е специалист, е предположило, че ищецът е бил с поставен предпазен колан. Това негово предположение се опровергава от обясненията, които ищецът е дал при разпита му в досъдебното производство в качеството на свидетел. Извънсъдебните признания на ищеца са направени пред органа на досъдебното производство и се доказват с документа, който ги материализира, а именно с протокола за разпит, подписан от ищеца / стр. 33-34 от първоинстанционното производство. Тези извънсъдебни признания за неизгодни за страната по спора факти представляват доказателствено средство, което следва да бъде ценено наред с останалите събрани по делото доказателства. В досъдебното производство ищецът е заявил, че се е возил на предна лява седалка до шофьора, като автомобилът бил с десен волан. При изкачването си по склона автомобилът се подхлъзнал, извил се наляво и започнал да се преобръща, като се преобърнал поне 5-6 пъти. На второто преобръщане ищецът изхвърчал през отворения прозорец на лявата врата, паднал по очи и си ударил лицето. Тези обяснения на ищеца, съпоставени със становището на вещото лице за възможността тялото да изпадне от автомобила при преобръщането му при липса на поставен предпазен колан от една страна, а от друга – липсата на твърдения и доказателства за поставен предпазен колан, са основание да се приеме, че ищецът като пътник в автомобила, е нарушил чл. 137а, ал. 1 от ЗДвП, задължаващ го да използва обезопасителен колан.

За да се приеме съпричиняване, е необходимо да бъде доказана връзката между противоправното поведение на пострадалия, изразяващо се в непоставен обезопасителен колан и вида и тежестта на уврежданията, които са му причинени при ПТП. В случая най-сериозното увреждане на ищеца е лицевата травма с фрактура на зигоматичната кост и предната стена на ляв максиларен синус. Местоположението на това увреждане съвпада напълно с обясненията му, че е излетял от автомобила при преобръщането му и е паднал на лицето си. Останалите увреждания са на главата - мозъчното сътресение и черепно-мозъчната травма, които биха могли да се получат при преобръщането на автомобила и ако ищецът е бил с предпазен колан, според заключението на вещото лице. И за тази хипотеза обаче вещото лице при

изслушването си е заявило, че при падането на автомобила надолу, каквото е движението в конкретния случай, вероятността пътникът да пострада с правилно поставен предпазен колан би била по-малка. Имайки предвид изложеното, настоящият съдебен състав намира, че изводът на първоинстанционния съд за процента съпричиняване – 20% е правилен. Ако ищецът беше с правилно поставен обезопасителен колан, не би се стигнало до изпадането му от автомобила и получаването на лицевите наранявания, а и вероятността от наранявания на главата би била по-малка. Съпричиняването се преценява с оглед на конкретните увреждания, за които се претендира обезщетение. Теоретичната възможност при наличие на поставен колан и задържане на тялото в автомобила ищецът да получи по-тежки наранявания на крайниците и главата при преобръщането му през таван няма отношение към спора по делото.

При извод за съпричиняване на вредоносния резултат от пострадалия в размер на 20 % и съобразно разпоредбата на чл. 51, ал. 2 от ЗЗД, размерите на обезщетенията за неимуществени и имуществени вреди, обсъдени по-горе, следва да бъдат намалени с този процент. Обезщетението за неимуществени вреди от 30 000 лева, обсъдено по-горе, следва да бъде намалено с 20% поради съпричиняване, или до 24 000 лева. Първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която е отхвърлен искът за разликата над 5600 лева до 24 000 лева и следва да се постанови ново решение по същество, с което ответникът бъде осъден да заплати на ищеца допълнително обезщетение за неимуществени вреди в размер на 18400 лева / наред с присъденото такова от 5600 лева/, във ведно със законната лихва от 21.07.2020 година до окончателното му изплащане.

В останалата обжалвана част първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено.

С оглед изхода на спора съдът следва да разпреди отговорността на страните за разноски.

За първоинстанционното производство с оглед изхода на спора по иска за обезщетение за неимуществени вреди адвокат М. има право на адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата във връзка с чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в размер на 2720 лева с включен ДДС. С

първоинстанционното решение ѝ е присъдено възнаграждение с ДДС в размер на 634,67 лева / или общо с възнаграждението по иска за обезщетение за имуществени вреди – 709,09 лева/. С настоящото решение ответникът следва да бъде осъден да заплати допълнително възнаграждение на адвокат Р. М. за първоинстанционното производство в размер на 2085,33 лева с ДДС.

Общият размер на разноските, направени от ищеца в първоинстанционното производство, включващ заплатена държавна такса и депозити за експертизи и свидетели, е 2843 лева. От тях с оглед изхода на спора по исковете за неимуществени и имуществени вреди ищецът има право на разноски в размер на 1512,72 лева. Допълнително следва да му бъдат присъдени разноски за първоинстанционното производство в размер на 1158,77 лева, наред с присъдените такива от 353,95 лева с първоинстанционното решение.

Общият размер на направените от ответника разноски в първоинстанционното производство, включващи адвокатско възнаграждение и заплатени депозити за експертизи, е 3755 лева. От тях с оглед изхода на спора той има право на разноски в размер на 1757,02 лева. Първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която ищецът е осъден да заплати на ответника разноски в размера над 1757,02 лева до 3287,50 лева.

Ответникът З. „О.“ АД следва да бъде осъден да заплати държавна такса за въззивното производство пред Апелативен съд – Пловдив в размер на 2% върху допълнително присъденото обезщетение за неимуществени вреди от 18 400 лева, или сумата от 368 лева в полза за бюджета на съдебната власт.

Обжалваемият интерес пред въззивната инстанция по иска за обезщетение за неимуществени вреди е общо 39400 лева. Минималният размер на адвокатското възнаграждение при този размер съгласно чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, е 3802 лева без ДДС, или 4562,40 лева с ДДС. Адвокат Р. М. има право на адвокатско възнаграждение с ДДС съобразно изхода на спора в размер на 2130,66 лева, които ответникът следва да бъде осъден да ѝ заплати.

Ответникът по въззивната жалба З. „О.“ АД е претендирал разноски за въззивната инстанция в размер на 6600 лева заплатено адвокатско

възнаграждение с ДДС, като е представил доказателства за договарянето и реалното му заплащане. Адв. М. като процесуален представител на жалбоподателя К. М. Е. е направила с молба вх. № 7657/03.10.2023 година възражение на основание чл. 78, ал. 5 от ГПК за прекомерност на адвокатско възнаграждение. Пред въззивната инстанция е обжалвано първоинстанционното решение по два обективно съединени иска – за обезщетение за неимуществени вреди, по който обжалваемият интерес е 39400 лева и за обезщетение за имуществени вреди с общ обжалваем интерес от 125,50 лева. Минималното адвокатско възнаграждение по първия иск, определено на основание чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, с включен ДДС, е 4562,40 лева. По иска за обезщетение за имуществени вреди минималното адвокатско възнаграждение, определено на основание чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1, е 400 лева без ДДС, или 480 лева с ДДС. Т.е. минималното адвокатско възнаграждение на ответника за въззивната инстанция за защита по двата иска с оглед обжалваемия интерес е общо 5042,40 лева. Възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение е основателно, като се имат предвид липсата на фактическа и правна сложност при разглеждане на делото пред въззивната инстанция. Адвокатското възнаграждение следва да бъде намалено до размера на 4562,40 лева по иска за обезщетение за неимуществени вреди и до 480 лева по иска за обезщетение за имуществени вреди. С оглед изхода на спора възнаграждението от 480 лева се дължи изцяло, а другото – до размера на 2431,74 лева. Или двете жалбоподателки следва да бъдат осъдени да заплатят на ответника адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция в общ размер на 2911,74 лева.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 119 от 30.03.2023 година, постановено по т. дело № 263/2021 година по описа на Окръжен съд – Пловдив, **В СЛЕДНИТЕ ЧАСТИ:**

-в частта, с която е отхвърлен предявеният от К. М. Е., ЕГН *****, от гр. С., ул. „Й.“ № 13, вх. „В“, ет. 1, ап. 4, срещу З. „О.“ АД,

ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, иск за сумата от 18 400 лева / разликата между присъдените с първоинстанционното решение 5600 лева и дължимите 24 000 лева/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди - претърпени болки и страдания, причинени му при ПТП, станало на 09.08.2017 год. в Н.п. „Ц.“, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 21.07.2020 г. до окончателното ѝ изплащане;

- в частта, с която е осъден К. М. Е., ЕГН *****, да заплати на З. „О.“ АД, ЕИК ***, разноски за производството по делото пред първата инстанция в размера над 1757,02 лева до 3287,50 лева,

ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:

ОСЪЖДА З. „О.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, да заплати на К. М. Е., ЕГН *****, от гр. С., ул. „Й.“ № 13, вх. „В“, ет. 1, ап. 4, със съдебен адрес град С., ул. „Ц.“ № 1, чрез адвокат Р. М., **допълнително сумата от 18 400 лв.** / наред с присъдените с първоинстанционното решение 5600 лева/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди - претърпени болки и страдания от следните травматични увреждания: мозъчно сътресение без открита вътречерепна травма, черепно мозъчна и лицева травма с фрактура на зигоматична кост и предна стена на ляв максиларен синус, получени при ПТП, станало на 09.08.2017 година, причинено от Д.С.М. при управление на лек автомобил марка „М.“, модел „П.“, рег. № **, застрахован в ответното дружество по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите“, **ведно със законната лихва върху тази сума от 21.07.2020 г.** до окончателното ѝ изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 119 от 30.03.2023 година, постановено по т. дело № 263/2021 година по описа на Окръжен съд – Пловдив **В ОСТАНАЛИТЕ ОБЖАЛВАНИ ЧАСТИ.**

ОСЪЖДА З. „О.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, да заплати на адвокат Р. И. М. от Адвокатска колегия - С., с адрес на дейност - гр. С., ул. „Ц.“ № 1, ет. 4, допълнително адвокатско възнаграждение за осъществената безплатна адвокатска помощ на ищеца К. М. Е. в първоинстанционното производство в размер на 2085,33 лева с включен ДДС / наред с присъденото с

първоинстанционното решение възнаграждение от 709,09 лв. с включен ДДС/, както и адвокатско възнаграждение за осъществената безплатна правна помощ на К. М. Е. във въззивното производство в размер на 2130,66 лева с включен ДДС.

ОСЪЖДА З. „О.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, да заплати на К. М. Е., ЕГН *****, допълнително сумата от 1158,77 лева разноски за производството по делото пред първата инстанция /наред с присъдените с първоинстанционното решение такива в размер на 353,95 лева/.

ОСЪЖДА З. „О.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, да заплати в полза на бюджета на съдебната власт държавна такса в размер на 368 лева за производството пред АС – Пловдив.

ОСЪЖДА К. М. Е., ЕГН *****, от гр. С., ул. „Й.“ № 13, вх. „В“, ет. 1, ап. 4, със съдебен адрес град С., ул. „Ц.“ № 1, чрез адвокат Р. М., да заплати на З. „О.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление гр.С., район В., ж.к. „В.“, ул. „С.“ №7, ет. 5, разноски за въззивното производство съобразно изхода на спора, в размер на 2911,74 лева с включен ДДС.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____